

Întrucît se stabilise deja că mutațiile petrecute în evoluția generală a țării atrăgeau după ele încercarea claselor conducătoare de a menține vechile stări de lucruri cu ajutorul unor noi organizații, opuse mișcărilor revoluționare, autorii pornesc, pe bună dreptate, de la această constatare atunci cînd explică apariția numeroaselor organizații de dreapta din perioada 1922—1923, reușind în final să întărească această concluzie, în sprijinul căreia aduc noi dovezi.

După o scurtă caracterizare a Ligii apărării național-creștine și a începuturilor activității lui Corneliu Zelea Codreanu, lucrarea se oprește asupra constituirii, în iulie 1927, a Legiunii Arhanghelului Mihail, scoțînd în evidență atît diferența mare ce exista între această organizație și interesele maselor de oameni al muncii, cît și neputința ei de a se impune în viața politică a țării. Discutînd programul și principiile legionare, în cazul în care acestea pot fi numite așa, cei doi autori evidențiază faptul că legionarii, cultivînd anticomunismul, antidemocratismul, iraționalismul, cultul morții și anticulturalismul s-au situat permanent pe pozițiile trădării intereselor naționale ale poporului român. Urmărind apoi activitatea Gărzii, ca și sprijinul de care se bucurau organizațiile de extremă dreaptă și de dreapta din România, atît în țară, cît și în străinătate, lucrarea remarcă și cu această ocazie că legionarismul ajunsese să constituie un grav pericol pentru poporul român, pentru independența și suveranitatea țării. Și aceasta cu atît mai mult, cu cît, numărul organizațiilor fasciste creșteau, deși în rîndurile Gărzii începuse un inevitabil proces de descompunere.

Refăcînd cadrul creșterii pericolului fascist, Mihai Fătu și Ion Spălățelu relevă în același timp și acțiunile revoluționare ale maselor, conduse de Partidul Comunist Român, care au militat pentru unitatea de acțiune a tuturor forțelor patriotice, pentru democrație, independență și suveranitate națională, pentru Front popular antifascist.

Continuînd a urmări evoluția acestor organizații, autorii stăruie asupra alegerilor din toamna anului 1937, moment în care Garda a fost recunoscută ca partid politic de guvernămînt, remarcînd totodată consecințele instalării guvernului Goga—Cuza care a favorizat ascensiunea fascismului pe plan intern, dînd speranțe cercurilor politice progromane pentru o întorsătură a politicii externe a României în direcția Germaniei.

Instaurarea dictaturii — militare — fasciste și crearea statului „național-legionar” sînt evenimente pe care Mihai Fătu și Ion Spălățelu le încadrează în contextul vieții politice interne românești, judecate apoi, pînă la înlăturarea Gărzii de fier din viața politică a țării, numai în legătură cu mersul politicii interne și externe a țării.

Lucrarea la care ne referim se încheie cu prezentarea ultimelor încercări de reincadrare a elementelor fasciste în desfășurarea vieții politice, reliefindu-se, cu acest prilej, încă o dată, neputința forțelor reacționare de a schimba cursul implacabil al dezvoltării țării în direcția eliminării tuturor tendințelor și curenților străine de interesele vitale ale poporului român.

Autorii nu și-au propus să clarifice toate aspectele ridicate de abordarea acestor probleme. Cercetările ulterioare vor completa, credem, studiul temei în discuție. Indiferent însă de ce se va mai întreprinde în această direcție, volumul de față va rămîne o contribuție importantă la clarificarea unor probleme a căror cunoaștere se impunea și, trebuie să recunoaștem, meritul autorilor este cu atît mai mare, cu cît, stabilind caracteristicile generale ale evoluției și activității Gărzii, au indicat astfel direcțiile viitoarelor cercetări legate de această temă.

GH. I. FLORESCU

BOTOȘANI, FILE DE ISTORIE REVOLUȚIONARĂ, lucrare editată de Secția de propagandă a Comitetului județean Botoșani, — al P.C.R., în anul 1971.

Remarcăm cu mîndrie și satisfacție colegială faptul că la Botoșani au apărut în ultimul timp o seamă de lucrări, scoase cu forțe proprii, care face cîinste sirgu-

incioșilor „editori“. Fără aportul unui centru universitar sau academic și fără o tradiție editorială, colegii din acest oraș „uitat“ al Moldovei concurează alături de alte centre la îmbogățirea permanentă a scrisului științific, istoric, deosebit.

În cele ce urmează ne vom referi la lucrarea amintită cu intenția de a-l face o bine meritată prezentare în paginile publicației noastre. Conceput ca o culegere de articole, volumul *Botoșani, file de istorie revoluționară*, este rodul muncii unui valoros colectiv de autori, care prezintă celor interesați în studierea istoriei locale și naționale o reușită înmănunchere de probleme ale mișcării muncitorești botoșanene, precum și a succeselor obținute de oamenii muncii din acest județ, alături de întregul popor, pe drumul construcției socialismului. Astfel lucrarea se face utilă atât pentru specialiști, cit și pentru publicul larg de cititori.

Cele 13 capitole care alcătuiesc sumarul cărții au făcut obiectul unei sesiuni științifice dedicată semicentenarului partidului. Unul din meritele autorilor este și acesta de a fi dus mai departe, de a fi concretizat pe un plan mai larg rezultatele muncii unei sesiuni științifice.

Cuprinsul volumului care însumează 235 de pagini este structurat pe teme diferite, dar care la un loc dau o imagine veridică și unitară evoluției mișcării muncitorești și noilor înfăptuiri contemporane ale județului Botoșani.

Ne este greu să facem o diferențiere valorică a temelor ce alcătuiesc această culegere întrucât fiecare lucrare în parte are meritul ei prin subiectul abordat și prin concepția de redactare.

Totuși găsim nimerit să exemplificăm cu câteva titluri mai semnificative. În acest sens, amintim lucrarea semnată de Gheorghe Ghinea: *Partidul Comunist Român — stegarul luptei de cinci decenii a poporului nostru*. Articol ce prefațază volumul și care are meritul de a sintetiza în mod fericit rezultatele luptei proletariatului român condus spre victorie de către P.C.R. — victorie concretizată astăzi în succesele tot mai grăitoare ale țării noastre pe drumul construcției socialiste la care și Botoșanii și-au înscris merite deosebite; Capitolul *Începuturile răspindirii ideilor socialiste și ale organizării politice a proletariatului pe teritoriul județului Botoșani*, semnat de Păun Bratu, dezbate probleme de istorie a mișcării muncitorești și socialiste din județul Botoșani pentru a doua jumătate a secolului XIX și începutul secolului al XX-lea. Autorul concepe capitolul amintit ca o sinteză a momentelor mai importante aducând totodată mărturiile inedite din această perioadă, istorică a Botoșanilor, ceea ce dovedește o documentare riguroasă din partea autorului. Subiectul poate face obiectul unei lucrări de amploare.

Alte capitole dezbate subiecte ca: *Publicații socialiste și democratice botoșanene* (Gheorghe Jaucă); *Clăpotul — tribună de luptă a P.C.R. — în anii ilegalității* (Nicolae Cîntec); *Figuri de militanți revoluționari a căror viață și activitate se leagă de județul Botoșani* (Andrei Cardaș); *Dezvoltarea economică a județului Botoșani în anii socialismului, — perspectivele dezvoltării județului nostru în noul cincinal* (Dumitru Breabăn); *Dezvoltarea culturii, învățămîntului și activității de ocrotire a sănătății în județul Botoșani, în anii construcției socialismului* (Mihail Burlacu).

Alte capitole ale culegerii sînt semnate de Ion Păpară (organiz. P.C.R. a județului Botoșani la a 50-a aniversare a partidului); Miron Doboș, referitor la mișcarea grevistă a muncitorilor din Botoșani; Simion Rață, despre democratizarea aparatului de stat în județul Botoșani...; Gabriela Gheorghiu, despre răscoalele țărănești de la 1907 în județul Botoșani, ș.a.

Autorii s-au străduit și au reușit, în cea mai mare măsură să conceapă o lucrare unitară, în ciuda faptului că punctul de pornire a fost sesiunea științifică. Totodată remarcăm faptul că din punct de vedere al conținutului științific lucrarea are merite: aduce elemente noi pentru cei interesați în studierea istoriei Botoșanilor, evocă în același timp drumul parcurs de clasa muncitoare încă din a doua jumătate a secolului trecut, precum și lupta comuniștilor de la crearea P.C.R. și pînă în prezent pentru făurirea unei Românie socialiste independentă și suverană.

Evident, lucrarea nu și-a propus cuprinderea tuturor aspectelor istorice botoșanene în perioada menționată, dar, în felul în care este concepută ea constituie o contribuție la îmbogățirea tezaurului de lucrări istorice. N-ar fi fost lipsit de

interes dacă volumul conținea și ilustrații, acolo unde subiectele impuneau acest lucru. Conținutul tematic și calitatea lucrării ar fi fost astfel mult sporite.

CONST. OARGA

„MOMENTE DIN ISTORIA UNIUNII TINERETULUI COMUNIST“, București, 1972

Eveniment de mare însemnătate în viața tineretului român, semicentenarul Uniunii Tineretului Comunist, a prilejuit o rememorare a principalelor momente care definesc istoria de luptă și de muncă a organizației noastre revoluționare sub conducerea Partidului Comunist Român.

În acest climat favorabil se înscriu, cu semnificații profunde pentru tinerii patriei noastre și volumele „File din istoria U.T.C.“ și „Crearea Uniunii Tineretului Comunist“, apărute în Editura Politică, sub egida Institutului de studii istorice și social-politice de pe lângă C.C. al P.C.R. Autorii celor două volume, și-au propus și au realizat într-o excelentă manieră științifică prezentarea principalelor etape ale drumului de luptă urmat de mișcarea revoluționară și democratică de tineret din țara noastră. Începuturile mișcării revoluționare și democratice de tineret din România, premisele apariției acesteia, consemnate pe larg în primul capitol al volumului „File din istoria U.T.C.“ de către Constantin Petculescu, cercetător la I.S.I.S.P., sint legate în mod firesc, obiectiv, de tradițiile progresiste de luptă necurmată a poporului român pentru eliberare socială, pentru apărarea independenței și ființei sale naționale. Tinăra generație, prin dinamismul și receptivitatea sa la idealurile de libertate și dreptate socială, la ideile novatoare, s-a dovedit a fi, în decursul veacurilor, un puternic factor al mersului înainte al societății românești. Este subliniată nu numai continuitatea tradițiilor luptei revoluționare a predecesorilor, ci și ridicarea lor de către noile generații de tineri pe o treaptă calitativ superioară. În acest context, crearea în mai 1921 a Partidului Comunist Român, a avut o puternică înrîurire asupra evoluției ulterioare a mișcării revoluționare și democratice a tineretului. Din acest moment problema tineretului avea să se situeze în centrul preocupării mișcării comuniste, partidul îngrijindu-se îndeaproape de formarea și educarea tineretului în spiritul principiilor comuniste, de atragerea și antrenarea lui la lupta grea, dar nobilă pentru transformarea revoluționară a societății românești.

Apariția organizației marxist-leniniste a tineretului din patria noastră, tratată în cel de al doilea capitol al lucrării amintite, este reluată de același autor, C. Petculescu, în volumul „Crearea Uniunii Tineretului Comunist“, întocmit pe baza unui bogat și variat material documentar. Ideile fundamentale ce străbat această lucrare subliniază pregnant faptul că crearea organizației unice, marxist-leniniste de tineret a fost rezultatul unui proces complex, îndelungat, jalonat de-a lungul anilor de o serie de momente modale care le-au însuflețit și determinat în mod hotărâtor.

Uniunea Tineretului Comunist a apărut și s-a dezvoltat ca una dintre cele mai importante organizații de masă ale partidului, care trebuia să constituie principala sa rezervă și izvor de cadre. În rîndurile sale și-au făcut, de-a lungul anilor, ucenicia politică numeroase cadre de bază ale partidului nostru, devotate trup și suflet cauzei clasei muncitoare, poporului din rîndul căruia s-au ridicat.

Lucrarea are meritul de a-și aduce o contribuție prețioasă la calificarea și înțelegerea unuia din momentele de seamă ale istoriei semicentenare a organizației noastre — crearea U.T.C.

Revenind la analiza volumului „File din istoria U.T.C.“, rețin atenția următoarele două capitole, „Uniunea Tineretului Comunist în anii 1924—1939“ (conf. univ. Constantin Mocanu) și „Uniunea Tineretului Comunist în anii dictaturii militar-fasciste și ai războiului hitlerist“ (dr. Florian Dragne și Al. Șiperco — vechi militant al mișcării de tineret) în care autorii comentează și interpretează paginile de devotament și eroism înscrise în anii de ilegalitate și teroare, prezența